

Załącznik do Uchwały
Nr XXVIII.167.2013
Rady Gminy Rząśnik
z dnia 28 lutego 2013 roku

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI NOWY LUBIEL na lata 2013 - 2020

Luty 2013

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP

1. Podstawowe informacje (historia i położenie geograficzne i administracyjne)
2. Przesłanki opracowania planu odnowy

II. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI NOWY LUBIEL

1. Środowisko przyrodnicze
2. Środowisko kulturowe
3. Gospodarka przestrzenna i infrastruktura techniczna
4. Sfera gospodarcza
5. Potencjał społeczny

III. ANALIZA SWOT

IV. WIZJA ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI

V. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ

1. Projekty inwestycyjne na lata 2013 - 2020 harmonogram i budżet

VI. PODSUMOWANIE

VIII. BIBLIOGRAFIA

WSTĘP

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich to jedno z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed Polską w okresie integracji z Unią Europejską. Zasadniczym jej celem jest wzmocnienie działań służących zmniejszaniu istniejących dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Opracowanie Planu Odnowy Miejscowości to warunek konieczny do otrzymania wsparcia finansowego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013. Dokument ma służyć możliwie szerokiemu i kompleksowemu rozpoznaniu obecnego rozwoju miejscowości. Stwarza również możliwości decyzyjne w sprawach podejmowania przedsięwzięć inwestycyjnych, które pozwolą na wcześniejsze podjęcie prac przygotowawczych dla planowanych inwestycji. Plan Odnowy Miejscowości jest załącznikiem wymaganym do wniosku o przyznanie pomocy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 -2013 - działanie „Odnowa i rozwój wsi”.

Celem działania „Odnowa i rozwój wsi” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

Plan Odnowy Miejscowości to dokument otwarty, który stwarza możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Mogą być dopisywane nowe zadania, a także może być zmieniona ich kolejność realizacji w zależności od uruchomienia funduszy z Unii Europejskiej.

Plan Odnowy Miejscowości Nowy Lubiel obejmuje analizę zasobów miejscowości, porównanie słabych i mocnych stron wsi oraz szanse i zagrożenia występujące w otoczeniu, które mogą uwarunkować przyszłość wsi i jej mieszkańców.

Zawarta w Planie wizja rozwoju wsi wraz z jej projektami rozwojowymi jest wynikiem konsultacji społecznych i powstała przy współpracy mieszkańców wsi Nowy Lubiel z Urzędem Gminy w Rząśniku.

Mieszkańcy wyłonili spośród siebie grupę złożoną z następujących osób:

- Barbara Kołodziejska – sołtys wsi Nowy Lubiel,
- Marek Żołyński - dyrektor Publicznej Szkoły Podstawowej w Starym Lubielu,
- Urszula Morka – bibliotekarka w filii Gminnej Biblioteki Publicznej w Nowym Lubielu,
- Grażyna Kurowska – pracownik GOPS Rząśnik,
- Paulina Soliwoda – mieszkanka Nowego Lubieła studentka,
- Mateusz Żołyński - uczeń gimnazjum

oraz zobowiązano Pana Krzysztofa Soliwodę mieszkańca wsi Nowy Lubiel i przewodniczącego Rady Gminy Rząśnik do przygotowania całego dokumentu.

W naszych pracach uczestniczył pan Paweł Kołodziejski, który jest Wójtem Gminy Rząśnik. Dzięki jego współpracy mogliśmy patrzeć na naszą wieś w kontekście gminy, uwzględnić planowane inwestycje infrastrukturalne. Dodatkowo Wójt Gminy zadbał o aktualne dane demograficzne, gospodarcze, z zakresu ochrony środowiska, dotyczących sołectwa i gminy.

1. Podstawowe informacje. Historia

Parafię Lubiel opisał Jacek A. Wiśniewski w dziele Kościoły drewniane na Mazowszu. Parafię p.w. św. Stanisława w Lubielu erygował 9 września 1547 roku biskup płocki Andrzej Noskowski. Została ona wydzielona z parafii Długosiodło, a jej fundatorką była Anna Nowodworska. Pod koniec XIX wieku parafia należała do dekanatu pułtuskiego, diecezji płockiej i liczyła 3788 wiernych. Pierwszy kościół w Lubielu, p.w. NMP Wszystkich Świętych, św. Stanisława i św. Anny zbudowano w połowie XVI wieku. Przywilej na budowę kościoła parafialnego dzięki staraniom Anny Nowodworskiej wydał 24 maja 1547 roku w Krakowie król Zygmunt I Stary. Świątynia spłonęła 17 lipca 1775 roku. Przeprowadzona sześć lat później wizytacja informowała, że *„kościół we wsi Lubielu jest nowy, wystawiony w roku 1777 od WJego Mci Ana Adama Nowodworskiego, podstolego różańskiego, słomą pokryty, ołtarza nie masz, ambona nowa, chrzcielnica nowo malowana, z zakrystią i z sakbem za wielkim ołtarzem i z kopułką, i sygnaturką nad kościołem. Nie konsekrowany tylko poświęcony. O dwóch chorach, drewniany w kwadrat, ściany nowe, pawimentum z tracic nowe, okna nowe, drzwi nowe, brama nowa i drzwi boczne nowe, na kłódkę zamykają się i na zapórę drewnianą zasuwają się. Dach słomą tymczasem pokryty, kopuła nad kościołem drewniana malowana czerwona i sygnaturką nową.*

1827 r. - we wsi Lubiel jest 15 domów i 118 mieszkańców.

1884 r. - miejscowa parafia należy do dekanatu pułtuskiego diecezji płockiej i liczy 3788 wiernych.

1890 r. - miejscowy proboszcz, ks. Józef Dmochowski, przystąpił do budowy nowej świątyni. . Wznoszono ją, obudowując stary kościół. Dopiero gdy ściany nowego były już gotowe (9 listopada 1890 r.), przystąpiono do rozbierania istniejącej 113 lat świątyni.

Źródło: archiwum prywatne

Zdjęcie kościoła w Nowym Lubielu z okresu międzywojennego.

Położenie geograficzne i administracyjne

Wieś Nowy Lubiel leży na terenie woj. mazowieckiego, powiatu wyszkowskiego w północnej części gminy Rząśnik, w Puszczy Białej na północ od Bagna Pulwy w sąsiedztwie rzeki Narew. Wieś leży w odległości 11 km od miejscowości gminnej, 80 km od Warszawy.

1. Mapa gminy Rząśnik

2. Przesłanki opracowania planu odnowy

Opracowanie planu odnowy miejscowości to wyzwanie dla wszystkich aktywnych społeczności lokalnych, które angażują w działania rozwojowe podejmowane na terenie ich małych ojczyzn.

Opracowanie a następnie wdrożenie Planu Odnowy Miejscowości wiąże się z określonymi korzyściami dla społeczności lokalnej:

- możliwość korzystania z funduszy strukturalnych i innych zewnętrznych źródeł finansowania działań rozwojowych;
- podniesienie atrakcyjności życia społeczno - kulturalnego;

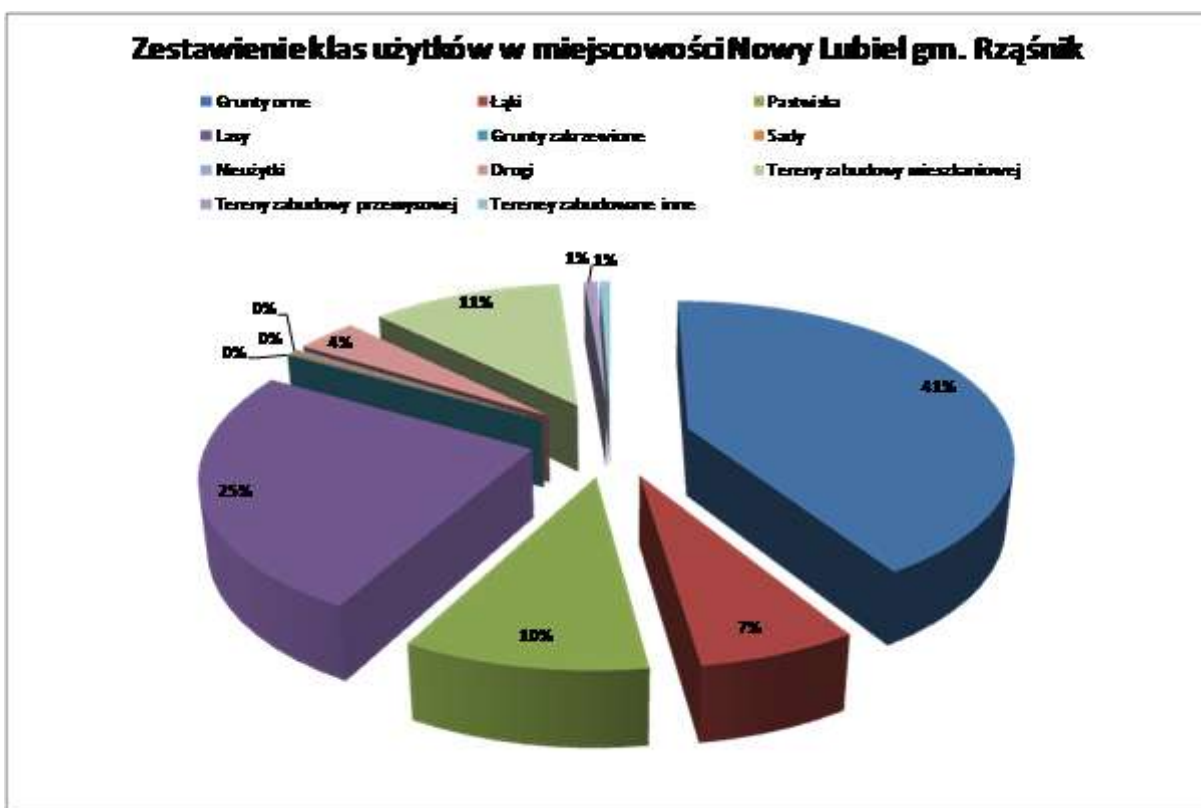
- pobudzenie aktywności społeczności lokalnej - wzrost więzi z miejscem zamieszkania i stopnia integracji mieszkańców wokół działań na rzecz własnego środowiska - miejscowości;
- umożliwienie efektywnego gospodarowania zasobami takimi, jak środowisko, ludzie, infrastruktura i środki finansowe.

Tworzenie Planu Odnowy sprzyja realistycznej ocenie mocnych i słabych stron miejscowości, a przez to przyjrzenie się możliwościom oraz potencjalnym problemom, które mogą się pojawić w przyszłości.

II ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI NOWY LUBIEL NA TLE GMINY RZAŚNIK

1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Gleby

Obszary objęte ochroną prawną

Miejscowość Nowy Lubiel leży w obszarze NATURA 2000 Dolina Dolnej Narwi (PLB140014) Dyrektywa Ptasia. Ostoja ta obejmuje odcinek rzeki długości 140 km, od Łomży do Pułtusza w regionie geograficznym Dolina Dolnej Narwi. Dno doliny Narwi zajmują zbiorowiska roślinności wodnej związane ze starorzeczami, roślinności szuwarowej, torfowiskowej i łąkowej. Występują tu lasy grądowe z dominacją sosny i udziałem dębu, grabu i lipy. W ostoi Dolina Dolnej Narwi występuje około 35 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Liczebność 4 gatunków spełniają kryteria wyznaczania ostoi ptaków kwalifikujące do międzynarodowych ostoi. 19 z wymienionych gatunków

zostało zamieszczonych na liście zagrożonych ptaków w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Dolina jest jedną z najważniejszych w Polsce ostoi rybitwy rzecznej, białoczelnej i czarnej. W Dolinie przystępują do lęgów dubelt i kraska. Na obszarze ostoi znajdowało się również do niedawna jedno z ostatnich krajowych lęgówisk kulona.

Krajobraz i powierzchnia ziemi.

Krajobraz wsi Nowy Lubiel jest typowy dla północnego Mazowsza. Dominują rośliny urozmaicone niewielkimi wzniesieniami. Dużo jest kompleksów leśnych liściastych i iglastych.

Wody powierzchniowe.

Wieś Nowy Lubiel graniczy bezpośrednio z rzeką Narew stanowiącą jednocześnie naturalną granicę administracyjną gminy Rząśnik.

Turystyka i rekreacja.

Wieś Nowy Lubiel ma typowo rekreacyjny charakter. Z roku na rok przybywa mieszkańców sezonowych. W 2012 roku było około 176 domków letniskowych. Malowniczy charakter miejscowości przyciąga turystów i zachęca do osiedlania się na terenie miejscowości.

2. ŚRODOWISKO KULTUROWE

Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Najważniejszymi obiektami zabytkowymi miejscowości Nowy Lubiel są obiekty wpisane do Rejestru Zabytków oraz objęte ochroną konserwatorską. Według rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Delegaturę w Ostrołęce należą do nich:

- zespół kościoła parafialnego p.w. Św. Anny w Nowym Lubielu w skład którego wchodzi kościół drewniany z 1890 roku wraz z dzwonnica wpisany pod numerem rejestru A-608;
- plebania drewniana z 1926 roku wpisana pod numerem rejestru A-608;
- cmentarz parafialny rzymsko katolicki w Nowym Lubielu wpisany pod numerem rejestru A- 563;

3. GOSPODARKA PRZESTRZENNA I INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Na terenie gminy Rząśnik obowiązuje plan zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonych uchwałą Rady Gminy Rząśnik Nr XVII/130/2004 roku z dnia 30 .12.2004r.

Stan systemu komunikacji

Powiązania komunikacyjne wsi Nowy Lubiel odbywają się w oparciu o układ dróg powiatowych i gminnych:

- dla powiązań z gminami sąsiadującymi oraz dla powiązań w skali gminy układ dróg powiatowych.

Istotnymi problemami w zakresie drogownictwa są:

- wysoki stopień degradacji technicznej infrastruktury komunikacyjnej;
- rosnący ruch drogowy;

- zagrożenia dla ruchu pieszych;
- ograniczenia środków finansowych niezbędnych do realizacji inwestycji komunikacyjnych.

W zakresie przebudowy dróg lokalnych w Nowy Lubiel uznaje się za konieczne:

- utworzenie systemu ścieżek rowerowych,
- budowę chodników i uzupełnienie oświetlenia ulic

Gospodarka wodno - ściekowa

Na terenie wsi nie funkcjonuje sieć kanalizacji sanitarnej. Gmina rozpoczyna budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Nieczystości płynne gromadzone są w przydomowych zbiornikach zamkniętych i wywożone do punktów zlewnych oczyszczalni.

Stopień zwodociągowania miejscowości Nowy Lubiel wynosi 99% dla budynków mieszkalnych.

Gospodarka odpadami

Zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy reguluje „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Rząśnik zatwierdzony Uchwałą Nr XXV.150.2012 z dnia 20.11.2012 roku". Gospodarka odpadami jest prowadzona zgodnie z zasadami zapobiegania powstawaniu odpadów i minimalizacji ich ilości.

Gmina nie posiada własnego wysypiska odpadów. Odpady z terenu całej gminy wywożone są na wysypiska odpadów zlokalizowane w ościennych gminach.

4. STREFA GOSPODARCZA

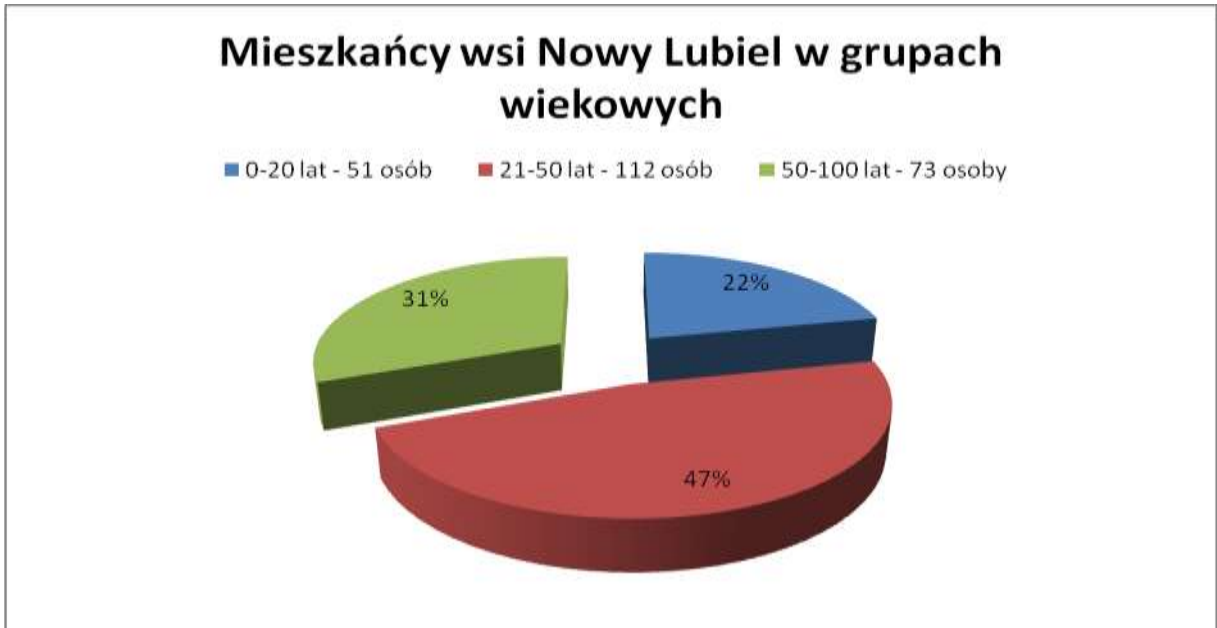
Na terenie miejscowości Nowy Lubiel w 2013 roku zarejestrowanych było 17 podmiotów w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

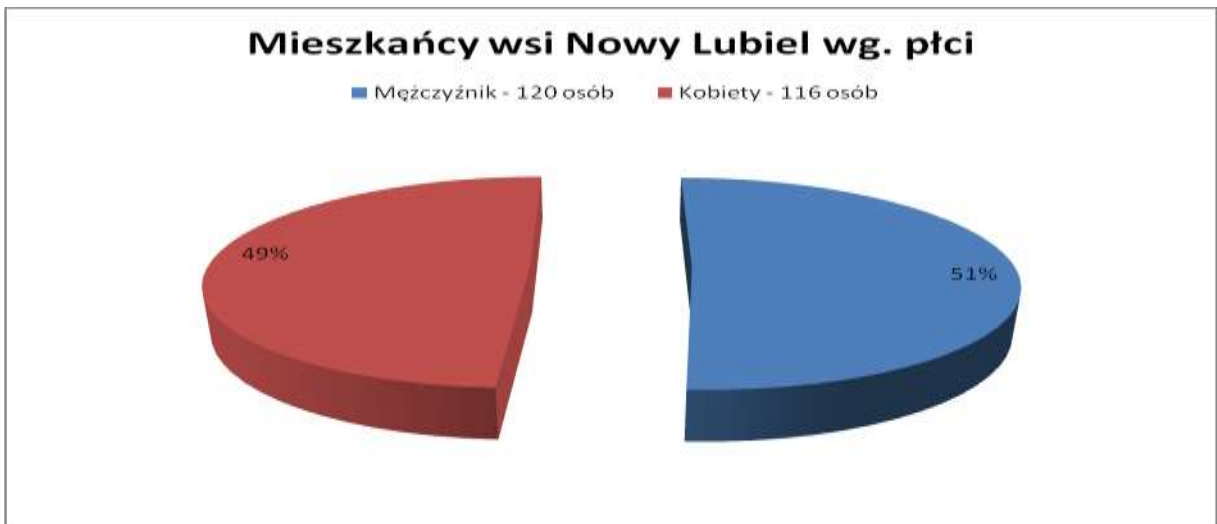
5. POTENCJAŁ SPOŁECZNY

Wieś Nowy Lubiel liczy 236 mieszkańców (wg stanu na 31.01.2013r.) co stanowi 3,43 % ogółu ludności gminy.

Zestawienie struktury mieszkańców gminy według ekonomicznych grup wieku

Zestawienie struktury mieszkańców według płci

Charakterystyka opieki zdrowotnej

Podstawową opiekę zdrowotną dla mieszkańców miejscowości Nowy Lubiel zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nowym Lubielu, w którym praktykuje jeden lekarz pierwszego kontaktu i dwie pielęgniarki.

Budynki

W Nowym Lubielu funkcjonuje filia biblioteczna Gminnej Biblioteki Publicznej w Rzańniku. Przy budynku znajduje się plac zabaw dla dzieci.

III. ANALIZA SWOT

Na podstawie analizy zasobów, opracowane zostały korzystne i niekorzystne cechy wewnętrzne miejscowości, jak i potencjalne szanse i zagrożenia występujące w otoczeniu, które mogą mieć wpływ na przyszłość Nowego Lubielu oraz jego mieszkańców, zarówno tych mieszkających na stałe jak i przybywających czasowo w okresie letnim. Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów życia społeczno - gospodarczego miejscowości. Poniższa analiza SWOT jest wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach miejscowości ułożonych przekrojowo poszczególnych obszarów życia społeczno - gospodarczego.

MOCNE STRONY:

1. możliwość funkcjonalnej integracji z innymi wsiami gminy i gmin doliny Narwi oraz stworzenie wzajemnie komplementarnej oferty rekreacyjno - sportowej;
2. bliskość Warszawy i Wyszkowa;
3. atrakcyjne tereny rekreacyjno - wypoczynkowe;
4. atrakcyjne i zróżnicowane środowisko przyrodnicze;
5. walory przyrodnicze i czyste środowisko naturalne;
6. występowanie atrakcyjnych obiektów dziedzictwa kulturowego ;
7. występowanie placówki medycznej;
8. tereny do zagospodarowania - działki rekreacyjne, działki pod budownictwo mieszkaniowe;
9. tendencja mieszkańców miast do zamieszkiwania poza aglomeracjami;

SŁABE STRONY:

1. słaby dostęp do nośników informacji;
2. niewykorzystanie potencjału kulturowo- przyrodniczego;
3. wysokie bezrobocie - malejący rynek pracy;
4. zróżnicowany poziom życia mieszkańców;
5. słaby dostęp do zasobów kultury;
6. brak ciągów pieszo - rowerowych;
7. brak aktywności i zainteresowania mieszkańców;
8. niski poziom świadomości ekologicznej;
9. zbyt małe wykorzystanie wsi jako atrakcji turystycznej;
10. brak środków na organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych;
11. brak bezpłatnego dostępu do internetu;

SZANSE:

1. budowa i rozbudowa ciągów pieszo - rowerowych;
2. rozwój sieci komunikacyjnej;

3. rozwój turystyki w regionie;
4. dostępne zewnętrzne środki na wspieranie lokalnych inicjatyw;
5. pozyskanie środków z funduszy Unii Europejskiej;
6. współpraca z sąsiednimi gminami;
7. bliskość Warszawy - ośrodków edukacji i zakładów pracy.

ZAGROŻENIA:

1. Wzrost cen produktów i usług.
2. Często zmieniające się przepisy prawne;
3. Wysoki poziom bezrobocia;
4. Konkurencja innych gmin w pozyskiwaniu inwestorów zewnętrznych;
5. Emigracja młodych ludzi do miast w poszukiwaniu pracy;
6. Dość niski poziom wykształcenia społeczności wiejskiej;

IV. WIZJA ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI

Wizja to opis głównych pól aktywności w przyszłości, stanowiący najogólniejszy cel społeczności lokalnej. Wizję Nowego Lubieła określono w perspektywie do roku 2020 i stanowi ona zapis woli mieszkańców, którzy będą wspólnie realizować nakreślone cele. Wizja w swej istocie łączy wszystkie środowiska, siły i osoby na rzecz jej realizacji, jednak bez wskazywania sposobów i środków. Te zapewne będą wypadkową aspiracji, doświadczeń i pomysłowości mieszkańców i ośrodków decyzyjnych wcielających ją w życie.

Wizja stanu docelowego

Jaki ma być Nowy Lubiel za 8 lat?

Co ma go wyróżniać?	Estetyka i nieskażone środowisko naturalne;
Jakie ma pełnić funkcje?	Rekreacyjne, usługowe i kulturowe;
Kim mają być mieszkańcy?	Aktywni, zaangażowani, dbający o swoją wieś, poszerzający wiedzę, podnoszący kwalifikacje zawodowe;
Co zaproponujemy dzieciom i młodzieży?	Powstawanie nowych miejsc do czynnego spędzania czasu wolnego, ulepszenie placu zabaw dla najmłodszych; rozwijanie zdolności w filii gminnej biblioteki publicznej;
W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i jej mieszkańcy?	Stowarzyszenia, Grupy Działania, zaangażowanie w istniejące problemy;
W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?	Dyskusje, konsultacje oraz działania;
Jak ma wyglądać nasza wieś?	Estetyczna, wykorzystany potencjał krajobrazu;
Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane i rozwijane?	obrzędy ludowe, dbanie o zdrowy styl życia - czynne uprawianie sportu;
Jakie mają być powiązania komunikacyjne?	Zadowolające dla potrzeb mieszkańców oraz dużej ilości turystów;
Co ma dać im utrzymanie?	Agroturystyka, małe i średnie przedsiębiorstwa, inne usługi;

V. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ

Plan Odnowy Miejscowości zawiera układ wyznaczonych przez społeczność priorytetów, celów rozwojowych oraz konkretnych projektów. Opis planowanych działań zawiera projekty o charakterze inwestycyjnym i aktywizującym społeczność lokalną, których realizację przewiduje się w okresie najbliższych 8 lat. Poszczególne priorytety i projekty zgodne są z ustaloną wizją rozwoju Nowego Lubiel. Szczególnie ważne jest określenie kosztów związanych z ich wdrażaniem. Zwykle ma to największy wpływ na ustalenie harmonogramu realizacji planu. Jako najważniejsze zadanie mające na celu kształtowanie obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców jest zagospodarowanie centrum wsi Nowy Lubiel. Jest to miejsce o szczególnym znaczeniu dla lokalnej społeczności, jak też dla osób wypoczywających w tej miejscowości w ciągu roku. Miejsce to sprzyja nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie. Wykonanie zagospodarowania placu wpłynie na wizerunek miejscowości. Należy więc odnowić ten teren, zbudować chodniki, ustawić ławki, kosze, odpowiednio oświetlić, posadzić zielen, umieścić obiekty małej architektury.

Priorytet	Cel	Projekt
Zwiększenie atrakcyjności wsi poprzez modernizację i rozwój infrastruktury kultury, rekreacyjno - sportowej oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego	1. Kształtowanie centrum wsi.	1. Zagospodarowanie centrum wsi Nowy Lubiel.
	2. Infrastruktura rekreacyjna i sportowa	1. Przystosowanie wieży kościelnej do punktu widokowego.
		2. Zmodernizowanie placu zabaw przy filii Gminnej Biblioteki Publicznej w Nowym Lubielu.
		4. Organizowanie imprez okolicznościowych na powitanie lata.
	3. Kultywowanie tradycji społeczności lokalnej	1. Wspieranie działalności lokalnych animatorów kultury.
		2. Wspieranie i kultywowanie lokalnego rękodzieła i tradycji ludowej.
Poprawa warunków życia mieszkańców	4. Modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej	1. Budowa ciągu pieszo - rowerowego do przeprawy promowej.
		2. Budowa pomostu na rzece Narew dla rybaków i łodzi.
		3. Remont oświetlenia poprzez wykonanie oświetlenia energooszczędnego.
		4. Dostęp do bezprzewodowego Internetu
	2. Poprawa kwalifikacji i wykształcenia społeczności wsi - walka z bezrobociem	1. Kursy umożliwiające zmianę kwalifikacji zawodowej mieszkańców
		3. Kursy językowe dla mieszkańców

1. Projekty inwestycyjne na lata 2013 – 2020 harmonogram i budżet

Lp.	Nazwa zadania	Szacunkowy koszt realizacji zadania	Źródła pozyskania środków	Termin rozpoczęcia	Termin zakończenia
1.	Zagospodarowanie Centrum Wsi Nowy Lubiel	720 696,71	PROW 2007-2013 „Odnowa i Rozwój Wsi”	2013	2014
2.	Budowa ciągu pieszo – rowerowego do przeprawy promowej	300 000,00	PROW 2014-2020 „Odnowa i Rozwój Wsi	2014	2015
3.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	1 074 184,00	PROW 2014-2020 ” Podstawowe usługi dla ludności i gospodarki wiejskiej	2015	2020
4.	Zmodernizowanie placu zabaw przy filii Gminnej Biblioteki Publicznej w Nowym Lubielu.	50 000,00	PROW 2014-2020 „Odnowa i Rozwój Wsi	2017	2018
5.	Dostęp do bezprzewodowego Internetu	400 000,00	RPOWM	2014	2015

VII.PODSUMOWANIE

Celem Planu jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną i kulturową. Realizacja Planu ma służyć integracji społeczności lokalnej, większemu zaangażowaniu w sprawy wsi oraz rozwojowi organizacji społecznych. a także poprawy wizerunku tej miejscowości, co przyczyni się do rozwoju turystyki

Niniejszy dokument ma na celu projekcję działań, jakie podejmowane są przez władze samorządowe w celu wykorzystania środków dostępnych w związku z działaniem „Odnowa i rozwój wsi” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 oraz w perspektywie finansowania 2014-2020. Jak wykazano w dokumencie, realizacja wymienionych w nich zadań przyniesie długotrwałe i odczuwalne dla lokalnej społeczności

efekty w postaci zaspokojenia potrzeb i aspiracji kulturalnych. Przyznane z środki finansowe zostaną wykorzystane zgodnie z ich przeznaczeniem i przyczynią się do podniesienia standardów życia mieszkańców oraz przyczynią się do integracji miejscowej ludności i wzmocnienia ich poczucia więzi z miejscem, w którym zamieszkują.

VIII. BIBLIOGRAFIA

1. Dane z Urzędu Statystycznego.

2. Herz Lechosław, „ Puszcza Kamieniecka i Biała, Wędrówka mazowiecka druga, Pruszków 2005r

3. Szydlik Wincenty, Puścian Jerzy, „Puszcza Biała. Strony Rodzime:, Wyszaków 2002r.

4. Strony internetowe:

www.natura2000.pl

pl.wikipedia.org